

L'estudiós de l'art

Joan Ainaud de Lasarte

El Doctor Jaume Marquès i Casanovas, nat a Madremanya el 24 de juliol de 1906, ordenat el 1929 director del Museu Diocesà de Girona, cronista de la ciutat i canonge arxiver, fou sempre fidel a les terres gironines, a les quals va dedicar el seu afecte i la seva ciència.

Podem repartir la seva obra d'estudiós en tres espais principals: les comarques, la ciutat de Girona i la Catedral.

Un dels seus primers treballs fou la monografia referent al santuari dels Àngels, publicada per primera vegada el 1946. El 1960 estudiava el santuari del Castell d'Empordà. El 1972 escrigué una detallada monografia sobre Santa Maria de Castelló d'Empúries, reeditada uns anys més tard. Va tractar també (1974) del domini empordanès de Millàs, i, el 1979, de la vila d'Amer.

Amb l'ajut material de la Diputació de Girona i la col·laboració del Doctor Josep Maria Corominas en els quatre primers fascicles, emprengué la redacció i publicació d'una obra utilíssima que potser no ha aconseguit la difusió que mereixia: el *Catàleg Monumental de la província de Girona*, els tres primers fascicles (que jo anomenaria més aviat volums) del qual, foren dedicats a la comarca de Banyoles, batejada ara amb el nom de Pla de l'Estany, que van aparèixer els anys 1967, 1970 i 1972. El 1975 es publicava el dedicat a la comarca de Besalú, i el cinquè, redactat per ell tot sol i dedicat a la comarca del Baix Empordà, veié la llum el 1978.

Al costat d'aquests llibres cal recordar un conjunt de més de tres-cents articles. Amb el patronatge de

l'Ajuntament de Girona, molts d'ells foren aplegats més tard en quatre volums: *Girona Vella* (1979), *Girona Vella 2* (1979), *Indrets de Girona (III)* (1981) i *Casals de Girona (IV)* (1984). Del darrer em va cabre l'honor d'escriure'n la presentació.

El 1955 publicava una *Guia del Museu Diocesà de Girona*, i el 1963 un estudi sobre el Passeig Arqueològic.

Els *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins* i la *Revista de Girona* foren llocs escaients per a la publicació d'estudis monogràfics sobre la Catedral, en els períodes romànic i gòtic, sense oblidar el barroc, centrat per les figures de Pau Costa i Pere Costa. Cal no oblidar altres articles sobre Pere Costa apareguts en la revista *Vida Catòlica* entre els anys 1957 i 1958. L'Arxiu Catedralici de Girona fou estudiat per ell el 1968, i l'*scriptorium* de la Seu el 1985.

Va dedicar també articles i estudis a dues de les obres més preuades que es conserven a la Seu gironina: el tapís de la Creació i el comentari a l'Apocalipsi de *Beatus* de Liébana. Al primer va dedicar alguns articles el 1980, però no va arribar a donar a conèixer la documentació que possiblement donaria noves clàries al tema. Pel que fa al *Beatus*, va participar en uns comentaris a l'edició facsimil publicada a Olten (Suïssa) el 1962 i a Madrid el 1975. Aquest darrer any va intervenir també en la realització, a Girona, d'una exposició commemorativa del mil·lenari del còdex, i en la redacció del catàleg corresponent.

En dos notables articles de la *Revista de Girona* («Importantes hallazgos arqueológicos en la catedral

de Gerona», del 1961, i «Proyección del Beato de Gerona en el Arte», del 1975), va estudiar els relleus procedents de la façana de la catedral romànica trobats en desmuntar una part de les parets i voltes de l'edifici gòtic. Entre ells va identificar la personificació de Babilònia, que cavalca un monstre de set caps, que demostra una influència directa del *Beatus* conservat a Girona damunt els obradors locals d'escultura del segle XII.

Vull fer referència ara a l'estudi del Doctor Marquès sobre *Els vitralls de la Seu de Girona* (Girona, 1981), que fou un dels punts de partida de la base documental del segon volum dedicat a Catalunya del *Corpus Vitrearum Medii Aevi*, publicat per l'Institut d'Estudis Catalans (Barcelona, 1987). A la part de diplomatari d'aquest volum vaig tenir el goig de col·laborar amb el Doctor Jaume Marquès, el Doctor Gabriel Roura i el Doctor Josep Maria Marquès.

Per bé que l'estat de salut del Dr. Jaume Marquès era ja força precari, no va mancar-li la generositat i l'esperit de cooperació que el van distingir sempre i que jo recordo amb especial afecte des dels anys en què vaig gaudir de la seva hospitalitat a la Casa Carles, on ell treballava en condicions sovint adverses, per salvar i valorar el patrimoni de l'art religiós de Girona.

Joan Ainaud de Lasarte
és historiador de l'Art.